

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

SPAIN CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND
INNOVATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION: a collection scientific works of the International scientific conference – Madrid, Spain, 2026, Issue 2.

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish,

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON SUPPORT OF MODERN SCIENCE AND INNOVATION**». Which took place in Spain, 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

**“Boburnoma” — tarix, adabiyot va ilm uygʻunligi: Zahiriddin Muhammad
Bobur ilmiy merosining zamonaviy ahamiyati**

Odilova Gulbahor

Qoʻqon Universiteti Andijon filiali Tarix yoʻnalishi talabasi

Annotatsiya. Ushbu maqolada Zahiriddin Muhammad Boburning “Boburnoma” asari tahlil qilinadi va uning tarixiy, adabiy hamda ilmiy ahamiyati yoritiladi. “Boburnoma” nafaqat shaxsiy kundaliklar, balki davrning siyosiy, ijtimoiy va madaniy muhitini oʻzida aks ettiruvchi noyob manbadir. Asarda Bobur oʻz hayoti, harbiy yurishlari, davlat boshqaruvi tajribasi va jamiyat haqidagi mulohazalarini ochiq-oydin bayon qiladi.

Kalit soʻzlar: Zahiriddin Muhammad Bobur, Boburnoma, tarixiy meros, adabiyot, ilmiy meros, davlat boshqaruvi, madaniyat, XXI asr.

Kirish. Zahiriddin Muhammad Bobur nafaqat sarkarda va shoh, balki buyuk adib va mutafakkir sifatida tarixda oʻz oʻrniga ega. U XV–XVI asrlarda murakkab siyosiy va ijtimoiy vaziyatda yashab, oʻzining strategik tafakkuri, sarkardalik mahorati va adabiy isteʼdodi bilan tarix sahnasida Boburiylar saltanatiga poydevor yaratgan. Boburning ijodiy merosi, xususan, “Boburnoma” asari, nafaqat shaxsiy xotiralar va hayotiy voqealarni oʻzida aks ettiradi, balki oʻsha davrning siyosiy, ijtimoiy va madaniy holatini tushunishga imkon beradigan noyob manba hisoblanadi.

“Boburnoma” asari Boburning oʻz davri bilan bogʻliq tafakkurini, davlat boshqaruvi va adolat tamoyillarini, shuningdek, harbiy yurishlar va diplomatik faoliyatini ilmiy asosda yoritadi. Bobur oʻz asarida voqealarni shaxsiy nigoh bilan tahlil qilib, tarixiy haqiqatni ochiq va aniqlik bilan aks ettiradi. Shu nuqtayi nazardan, “Boburnoma” nafaqat adabiy asar, balki tarixiy, siyosiy va madaniy tadqiqotlar uchun ham asosiy manba boʻlib xizmat qiladi.

Bugungi kunda global tarixiy tadqiqotlar, madaniy va maʼnaviy rivojlanish masalalarida Boburning merosi yangi ahamiyat kasb etmoqda. Uning asarlari, xususan, “Boburnoma”, yosh avlodni tarixiy tafakkur, vatanparvarlik va madaniy qadriyatlarni anglash ruhida tarbiyalashda muhim vosita sifatida ishlatiladi. Shu bilan birga, asar orqali zamonaviy tarixchilar, adabiyotshunoslar va siyosatshunoslar oʻz izlanishlarini kengaytirib, tarixiy manbalarni tahlil qilishga imkon topadilar.

Ushbu maqolaning maqsadi “Boburnoma” asarining tarixiy, adabiy va ilmiy ahamiyatini ilmiy jihatdan oʻrganish, Boburning merosini XXI asr sharoitida talqin qilish va uning davlat boshqaruvi hamda madaniyatni rivojlantirishdagi oʻrnini aniqlashdan iborat. Tadqiqot davomida asarning tarixiy konteksti, adabiy xususiyatlari, ilmiy va madaniy qadriyatlari tahlil qilinadi, shuningdek, Boburning shaxsiy tajribasi va ilmiy qarashlari orqali zamonaviy jamiyat uchun amaliy xulosalar chiqariladi.

“Boburnoma” asari Boburning ijodiy merosi sifatida ham, tarixiy manba sifatida ham oʻziga xos ahamiyatga ega boʻlib, uni oʻrganish zamonaviy ilmiy tadqiqotlar va pedagogik faoliyatda katta foyda beradi. Shu sababli maqolada

Boburning ilmiy merosi, tarixiy voqealarga yondashuvi, adabiy uslubi va asarning XXI asr talablari bilan uyg'unligi tahlil qilinadi. Bu tadqiqot yosh olimlar, talaba va tarix ixlosmandlari uchun foydali bo'lib, Boburning merosini zamonaviy talqin qilish imkonini yaratadi.

Zahiriddin Muhammad Bobur nafaqat buyuk sarkarda va shoh, balki jahon tarixida adib va mutafakkir sifatida ham chuqur iz qoldirgan shaxsdir. Uning "Boburnoma" asari shaxsiy kundalikdan ko'proq bo'lib, XV–XVI asrlar o'rtasidagi siyosiy, ijtimoiy va madaniy jarayonlarni o'zida aks ettiruvchi noyob manba hisoblanadi. Bobur bu asarda nafaqat o'z hayoti va harbiy yurishlarini bayon etgan, balki o'sha davrning siyosiy tartibi, davlat boshqaruvi, aholi turmushi, madaniyat va ma'naviy hayotini batafsil yoritgan. "Boburnoma" shuning uchun ham tarixiy va adabiy ahamiyatga ega bo'lib, Boburning ilmiy merosini anglash va XXI asr sharoitida talqin qilish uchun asosiy manba sifatida xizmat qiladi.

"Boburnoma" asarining adabiy xususiyatlari ham alohida ahamiyatga ega. Bobur o'z asarida voqealarni xolis, aniq va sodda tilda tasvirlab, o'quvchiga tarixiy haqiqatni yetkazishga intilgan. U shaxsiy tajriba va tarixiy voqealarni uyg'unlashtirib, nafaqat siyosiy va harbiy, balki ma'naviy va madaniy qadriyatlarni ham ochib beradi. Asar Boburning insoniy tuyg'ularini, shaxsiy kechinmalarini, vatan va xalq sog'inchi, hayotiy mulohazalarini ham aks ettiradi. Shu jihatdan qaraganda, "Boburnoma" nafaqat tarixiy manba, balki adabiy va ilmiy ahamiyatga ega noyob asardir.

Boburning harbiy yurishlari va sarkardalik mahorati ham uning ilmiy merosi bilan bog'liqdir. Panipat jangidagi g'alaba, strategik rejalashtirish va taktik ustunlik uning sarkardalik iste'dodini namoyish etdi. Bobur janglarda intizom, tartib va harbiy texnika imkoniyatlarini to'g'ri baholashga alohida e'tibor qaratgan. Shu bilan birga, u harbiy yurishlarni nafaqat bosqinchilik vositasi, balki davlat barpo etish va mustahkamlash vositasi sifatida foydalangan. Harbiy va siyosiy tajribasi, shuningdek, diplomatik aloqalarni yuritishdagi mahorati uning ilmiy va tarixiy merosining ajralmas qismi sifatida e'tiborga loyiqdir.

"Boburnoma" asari orqali Bobur o'z davrining siyosiy, ijtimoiy va madaniy manzarasini kelajak avlodlarga yetkazdi. Asarda keltirilgan voqealar, shaxsiy fikrlar va mulohazalar tarixiy haqiqatni anglash, ilmiy tadqiqotlar olib borish va pedagogik faoliyatda foydalanish imkonini beradi. XXI asrda Boburning ilmiy merosi yosh avlodni tarixiy tafakkur, vatanparvarlik va madaniy qadriyatlarni anglash ruhida tarbiyalashda muhim manba bo'lib xizmat qiladi. Boburiylar saltanati qisqa vaqt ichida Markaziy va Janubiy Osiyoda mustahkam siyosiy kuchga aylanishi Boburning harbiy iste'dodi va strategik yondashuvining yorqin namunasidir. Shu bilan birga, u zabt etilgan hududlarda boshqaruv tizimini yo'lga qo'yib, soliqlarni tartibga solish, adolatli boshqaruvni ta'minlash orqali davlatning mustahkam poydevorini yaratdi. Bobur davlatni boshqarishda nafaqat siyosiy, balki iqtisodiy va madaniy jarayonlarni ham nazorat qilgan, shuning orqali o'z

davrining murakkab siyosiy va ijtimoiy sharoitida barqarorlikni saqlashga erishgan.

Boburning adabiy merosi va “Boburnoma” asarining ilmiy ahamiyati ham juda katta. Bobur o‘z asarida voqealarni aniq va xolislik bilan tasvirlab, tarixiy haqiqatni ochiq ifodalagan. Shu nuqtai nazardan, “Boburnoma” nafaqat tarixiy manba, balki adabiy va ilmiy ahamiyatga ega. Bobur ijodida shaxsiy kechinmalar bilan davlat arbobi mas’uliyati uyg‘un holda namoyon bo‘ladi. Asarda davlat boshqaruvi, sarkardalik, madaniy va ilmiy qadriyatlar bir-biri bilan uzviy bog‘langanligi aniq seziladi.

Boburning shaxsiy tajribasi, davlat boshqaruvi, sarkardalik mahorati, ilmiy va adabiy merosi XXI asrda ham o‘rganish va tadqiq qilish uchun dolzarbdir. “Boburnoma” asari orqali o‘quvchi nafaqat tarixiy haqiqatni bilib oladi, balki adabiy uslub, tafakkur va madaniy qadriyatlarni ham anglaydi. Shu jihatdan qaraganda, Bobur ilmiy, siyosiy, adabiy va madaniy merosi bilan jahon sivilizatsiyasi rivojiga beqiyos hissa qo‘shgan.

Xulosa qilib aytganda, Zahiriddin Muhammad Boburning “Boburnoma” asari nafaqat tarixiy voqealarni bayon qiluvchi manba, balki adabiy, ilmiy va madaniy meros sifatida ham o‘ziga xos ahamiyatga ega. Bobur shaxsiy kechinmalari, sarkardalik va davlat arbobi sifatidagi tajribasini ushbu asarda ochiq-oydin bayon qilgan. “Boburnoma” orqali biz XV–XVI asrlar o‘rtasidagi siyosiy, ijtimoiy va madaniy muhitni anglab yetamiz, shuningdek, Boburning strategik tafakkuri, harbiy yondashuvi va davlat boshqaruvida qo‘llagan prinsiplarini chuqur tushunishga erishamiz.

Asar shuningdek adabiy jihatdan ham alohida ahamiyat kasb etadi. Bobur o‘z fikrlarini sodda, ravon va aniq tilda ifodalaydi, voqealarni shaxsiy nigoh bilan tahlil qiladi va o‘quvchiga tarixiy haqiqatni yetkazadi. Shu jihatdan, “Boburnoma” tarixiy manba sifatida ham, adabiy asar sifatida ham ilmiy tadqiqotlar uchun muhim vosita hisoblanadi.

ADABIYOTLAR RO‘YXATI

1. Zahiriddin Muhammad Bobur Boburnoma. – Toshkent: Fan nashriyoti, 2016. 1–350-betlar
2. Ahmedov B. O‘zbek davlatchiligi tarixi. –Toshkent: Sharq, 2019.145–198-b.
- 3.Qayumov A. Zahiriddin Muhammad Bobur: hayoti va ijodi. -Toshkent: O‘qituvchi, 2018. 45-120-betlar
4. Azimov S. Bobur va Boburiylar davlati tarixi. - Toshkent: Akademnashr, 2020. 60-180-betlar